

هیلې

(د ځوانو شاعرانو ګډ شعري جونګ)

WWW.KHOST.AF

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

۱۳۸۷ ل

هیلۍ

(د ځوانو شاعرانو ګډ شعري جونګ)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه

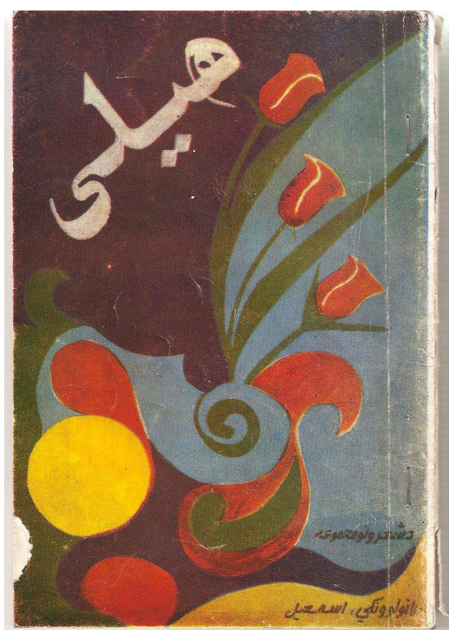
د کتـــاب نـــوم:	**هيلې**
راټـــولـــوونکی:	محمد اسمعيل يون
خـــپـــرنـــدوی:	يون کلتوري يون
چـــاپـــشمـــېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لـــومـــړی چاپ:	۱۳۶۷ل کال
دويـــم چـــاپ:	۱۳۸۷ل کال
دراټـــولـــوونکي پرلـه پسې نومره:	(۱)
د خـــپـــرنـــدوی پـرلـه پسې نومره:	(۱)
کـــــمـــپوزر:	ضياالرحمن ضيا

نیولیک

د دویم چاپ سریزه:

د ځوانو شاعرانو دا ((هیلې))

د شعرونو دا جونګ چې ستاسو په لاس کې دی، دا د کوزې پښتونخوا یا لر افغانستان او بر افغانستان د ځوانو شاعرانو د شعرونو د بېلګو یوه ټولګه ده. دا ټولګه ما له نن څخه نږدې (۲۱) کاله دمخه (پر ۱۳۶۶ ل کال) راټوله کړې وه او پر ۱۳۶۷ل کال، د هغه وخت د ځوانانو سازمان له خوا د زرګونو ټوکو په شمېر چاپ شوې ده. هغه مهال زه د خوشال خان لیسې د دولسم ټولګي زده کوونکی وم او تخلص مې لاهم نه و غوره کړی.

د تعلیم او تحصیل په بهیر کې چې د چا د شعرونو، لیکنو او

يا بل کوم ځانګړی اثر چاپ شي، نو دومره کيف لري، چې سړی يې بل مثال نه شي وړاندې کولای، په تېره بيا په هغسې حالاتو کې چې د چاپ وسايل هم په نشت حساب و او اقتصادي تنګسيا هم تر حده زياته وه. زه لاد خوشال خان لېسې د يوولسم ټولګي زده کوونکی وم، چې د دې لېسې د ادبي انجمن د مشر په توګه وټاکل شوم، د دوو کلونو په بهير کې مو په لسګونو غونډې او مشاعرې جوړې کړې او په نورو ناشمېره ادبي غونډو، مشاعرو او سيمينارونو کې مو ګډون وکړ، دا مهال په خوشال خان لېسه کې د ځوانو شاعرانو داسې يوه څپه راولاړه کېدله، چې د دې ښوونځي تر شمېره وتو زده کوونکو شاعری او ليکوالۍ ته مخه کړه. هغه وخت د اوس په شان د شعرونو او ليکنو چاپ، عادي خبره نه وه، کتاب خو د ډېرو مطرحو او خال خال شاعرانو چاپېده، شخصي چاپخونې نه وې او په خپلو پيسو د کتابونو چاپ هم ډېر دود نه و، يوازې دولت د ليکوالو اثار چاپول او يوازې دولت ددې و درلود، نو دا مهال د ځوانو شاعرانو د شعرونو او ليکنو چاپ، د هغوی په ادبي ژوندانه کې ډېر مثبت تاثير درلود. د همدې دولسم ټولګي په بهير کې ما يوه هڅه پيل کړه، د هغو ځوانو شاعرانو، چې دا مهال ما سره په لېسه او ادبي انجمن کې و، د هغو د کلام ببلګې مې غونډې کړې، تر لېسې بهر د ځينو نورو ځوانو شاعرانو؛ ښځينه وو

او نارينه وو، د کلام ببلګې مې انتخاب او همدارنګه په کوزه پښتونخوا کې د يو شمېر ځوانو شاعرانو له چاپي او ناچاپه شعري ټولګو څخه مې هم ځينې ببلګې غوره کړې او په دې ډول مې د هغه وخت د ځوانو شاعرانو د شعرونو يو غورچاڼ يا منتخب ورڅخه جوړ کړ. په دې مجموعه کې په ټوليز ډول د هغه مهال د (۴۰) تنو ځوانو شاعرانو د کلام (۷۴) ببلګې خوندي شوي، دا هغه شاعران دي، چې تر دې مهاله د يوه هم په مستقل ډول د شعرونو ټولګه نه وه چاپ شوې، خو په ځينو اخبارونو او ګډو شعري مجموعو کې يې يو يا څو شعرونه خپاره شوي وو، ځينې په کې داسې شاعران هم شته چې د لومړي ځل لپاره يې په همدې شعري جونګ کې شعرونه خوندي شوي دي. په يوه لنډ سريزه کې د شاعرانو د زېږېدو ځای او نېټه هم کښل شوي، چې له يو درې څلورو تنو پرته د نورو اکثره، د زېږېدو پر کال مطمين يم، خو ځينو يې چې وروسته بيا په نورو ټولګو کې خپل ځانونه معرفي کړي، د زېږېدو کال يې همغه نه دی ښودلی، چې هغه مهال يې ماته راکړی و. ددې شعري جونګ تر چاپ وروسته د شلو کلونو په بهير کې په دې مجموعه کې ځينې راغلي شاعران اوس د ګڼو چاپي او ناچاپي اثارو خاوندان او په ټولنه کې مطـــــــرح ليکوال دي، خو ځينو يې له دې فاني نړۍ نه کـــــډه کړې او ځينې نور هم له خپل هېواده مهــــاجرت ته اړ شوي دي. کله

چې مې پر ۱۳۶۲ ل کال کې دا شعري جونګ ترتيب کړ، نو بيا يې د چاپ په لټه کې شوم، هغه وخت په خوشال خان لېسه کې د زده کړې ترځنګ د «درفش جوانان» اوونيزې قلمي همکار هم وم، له هغې لارې مې د هغه وخت ځوانانو سازمان ته مراجعه او د دې کتاب د چاپ هيله مې ترې وکړه، هغوی تر دې دمخه ځينې ادبي کتابونه چاپ کړي وو، خو اکثره يې په دري ژبه وو، دې کار ماته ښه پلمه په لاس راکړه، نو په ټينګار سره مې د خپلې ژبې د استحقاق له مخې ددې مجموعې چاپ پرې ومانه، هغه وخت د چاپ دا ډول عصري وسايل نه وو، هغوی دا جونګ په لاسي ټايپ، ټايپ کړ او بيا يې په افيسټ ډول، په سپين کاغذ کې چاپ کړ، د کتاب کاغذ ښه و، خو څرنګه چې متن ټايپ شوی و، نو چندان ښه نه برېښېده، خو بيا هم د هغه وخت د امکاناتو په حدودو کې يې چاپ ښه او مناسب و.

کتاب مې د ۱۳۶۲ ل کال په وروستيو کې هغوی ته ورکړی و او د ۱۳۶۷ ل کال په لومړيو کې، چې زه د کابل پوهنتون محصل وم، چاپ شو او په زرګونو ټوکه مې بيا ځوانو ليکوالو ته په وړيا ډول ووېشه. دا دی ددې اثر تر لومړي چاپ پوره شل کاله تېرېږي، هغه وخت زه د دولسم ټولګي زده کوونکی وم او دا دی اوس چې د ۱۳۸۷ ل کال وروستۍ مياشتې دي، زه د کابل پوهنتون استاد او د پوهندوی علمي

پوړۍ ته رسېدلی یم، دا کتاب یو ځل بیا چاپوم او د هغه وخت خاطرې او ارزښتونه بیا راتازه کوم. د تېرو شلو کلونو فرهنګي زیار او کار مې داسې په یاد دی لکه دا تېره ورځ چې تېر شوي وي. فرهنګي کار په ډېره مینه، صداقت او احساس ترسره کېږي، کومه مینه چې شل کاله د مخه له ماسره د خپل فرهنګ د غوړېدلو لپاره وه، هغه اوس هم راسره ملګرې ده او هر ځای ته راسره بدرګه روانه ده. که له فرهنګ ، خپلې ژبې او خپل ملت سره د مینې زور نه وای، نو دا شلکلن فرهنګي مزل مې نه شو وهلای.

اوس چې زه د خپل تېرو فرهنګي کارونو پر بیا سمون او راټولېدنګ بوخت یم، نو د ځوانو شاعرانو دا اثر د خپل دې پیل کړي کار د لومړي اثر او هیلې په توګه یو ځل بیا خپروم، ما خپل فرهنګي کار پر «هیلې» پیل کړی او له هیلو سره به پایم، له نورو درنو لیکوالو څخه هم هیله لرم، چې تل هیله من اوسي او خپل زړه ته د نهیلۍ بلا پرېنږدي، په همدې هیله دا «هیلې» ستاسو په مخکې ږدم او د لوستلو بلنه یې درکوم.

په درناوي

پوهندوی محمد اسمعیل یون

د ۱۳۸۷ل کال د سلواغې ۳مه

کابل- افغانستان

یادښت

اوس زموږ د هېواد د ادبیاتو په نړۍ کې د ادب ځوانې غوټې غوړېږي او د شعر چینې خوټېږي، چې دا کار زموږ له هیلو ډکو زړونو ته خوښي وربښي، د «هیلې» په نوم د شعرونو دغه جونګ چې ستاسو په لاس کې دی، د ګلبڼ د تنکیو سرو غونچو د خندا یوه څپه ده، چې په غوړېدو به یې زموږ امیدونه تازه او تنده به مو پرې ماته شي.

د نوي او زاړه ادب ترمنځه د نږدېوالي غښته وسیله او رابطه هم داده، چې د ځوانو شاعرانو تازه اشعار د چاپ ډګر ته راووځي، په دې لړ کې غواړو، چې د قبایلي ځلمیانو د اشعارو خوږه مجموعه، چې د ښاغلي اسمعیل له خوا راټوله شوې ده او د کوزې پښتونخوا ځوان شاعران یې هم له یاده نه دي ایستلي، د قدر وړ بولو.

د ا. ځ. د. س. مرکزي کمېټه به په راتلونکي کې هم د لرې او برې پښتونخوا، د ځوانو شاعرانو او لیکوالو د استعدادونو د غوړېدلو په هیله، د داسې شان مجموعو په خپرولو کې خپل هاند او هڅه ونه سپموي.

په دې هیله چې زموږ د ادبیاتو په ګلبڼ کې د ځوانو شاعرانو ګرمه وینه وچلېږي، خپلې خبرې پای ته رسوم.

په درنښت
د ا. ځ. د. س. مرکزي کمېټه

د شعر دا تنکي ګلان

د شعرونو دا مجموعه، زموږ د ګران هېواد افغانستان او پښتونخوا د يو شمېر ځوانو او تنکيو شاعرانو او ناظمانو شعرونه او نظمونه په غېږ کې نيسي. بې له شکه، دا اثر به د برو او لرو ولسونو له پيوستون سره مرسته وکړي او د ځوانو شاعرانو په تشويق کې به بې اغېزې نه وي.

د دې مجموعې موضوعات، عشقي، ملي، اجتماعي او انتقادي دي، خو د فورم له پلوه زياتره په غزل کې راځي، ازاد شعرونه او نظمونه هم لري.

په دغه مجموعه کې هڅه شوې ده، چې په لومړي ګام کې د هغو کسانو شعرونه او نظمونه راټول شي، چې تراوسه پورې يې زموږ په مطبوعاتو کې د چاپ او نشر لږ چانس موندلی دی. زموږ په عقيده، مطبوعات د ځوانانو د استعدادونو د روزنې او ودې ډېره ښه وسيله ده، مطبوعاتي نړۍ د زده کړې ځای او د ځوانو هيلو د غوړېدو ډېره غوره سرچينه ده. په دغه پراخه جهان کې شاعران او اديبان نه يوازې د ادبي ماليارانو په توګه د ګلو کر کوي، بلکې د دغې زړه راښکونکې دنيا له ځپاند سيند څخه يو يو ځاځکی هم راپورته کوي او خپله تنده پرې ماتوي.

ادبي نقادان دنده لري، چې د ځوانو شاعرانو پر شعرونو د دې پرنسیپ له مخې چې څنګه یې باید ولیکي!؟ ښوونیزه کره کتنه وکړي. د لوناچارسکي د وینا له مخې: «نقادان د لیکوالو او شاعرانو استادان دي، خو دوی حق نه لري، چې ځانونه استادان وبولي، ځکه چې که له ادبي نقادانو څخه په نقد کې تېروتنه وشي، نو همدغه شاعران تر بل هر چا څخه زیات د هغوی تېروتنې ورسمولای شي!» زه دغو شاعرانو ته په عمومي ډول سپارښتنه کوم، چې د هېواد د مجربو او نوښتګرو شاعرانو شعرونه په ژوره توګه ولولي او د نړۍ د هغو شاعرانو اثار هم مطالعه کړي، چې په پښتو او دري ژبو ژباړل شوي دي. زموږ د ګران هېواد ځوان شاعران او لیکوال باید یوه ګړۍ هم د کرغېړنو افکارو په چاپېریال کې ونه اوسي، ځکه هغوی یې په پړاوونو شاته پرېږدي، د نمونې په توګه: که کوم شاعر خپله ټوله شاعري یوازې او یوازې د یوې نجلۍ د ښکلا لپاره وقف کړي، نو هغه به نه یوازې د ځورېدلو پرګنو پر وړاندې خپل تاریخي رسالت لکه څنګه چې ښایي هماغسې سرته نه وي رسولای، بلکې په جرئت سره دا ویلای شو، چې د تکامل له بهیر څخه به په پړاوونو ببرته پاتې وي او باید د خپلې شاعرۍ پر سرنوشت باندې له سره غور وکړي او د وخت او زمان له هیلـــــــو او غوښتنو سره سم پیوند ورکړي. زمـوږ عقیده دا ده، چې داسې شاعـــــران دې د

خوبانو ښکلا وستايي، خو خپل لوڅ او بربنډ ولسونه دې هم نه هېروي. په دې ارتباط کارل مارکس څه ښه وايي: ((که چېرې ځوک يوازې د ځان لپاره کار وکړي، ښايي لوړ شاعر، د پوهې څښتن او نامتو شخص شي، مګر هېڅکله نه شي کولای چې بشپړ شخص او په ربښتيني توګه ستر وي!)).

کارل مارکس: ((په استثمار ګره ټولنه کې ترقي له يوه کرکجن اورپالونکي رب النوع سره تشبه کوله، چې نه يې غوښتل خپل نوشادر د مړو له کوپړيو پرته په بل شي کې وڅښي!)) تاريخ ددې خبرې شاهد دی، چې کلونه کلونه او حتی په پېړيو يو شمېر شاعران او ليکوال د پاچايانو، سپاه سالارانو او شاهانه دربارونو په خدمت کې وو، خو د خلکو د پرګنو نه ايلېدونکې ارادې ته يې په خپلو ايجادياتو کې ځای ور نه کړ او له دې نه بې خبره وو، چې د ولس د ځپل شويو ارادو او هيلو انعکاس هغه تلپاتې پيغام دی، چې د خلکو شاعر يې د تل لپاره له ځانه سره لري. دوی په دې هم نه پوهېدل او که پوهېدل نه يې غوښتل چې ربښتينی قدرت په وسلو او د شاهانو په تاجونو کې نه، بلکې د ببوزلو پرګنو په لوړ او اوچت مقام کې پروت دی.

د ژمنو شاعرانو افکار که د زمانې په کړلېچونو کې په تيره هم واچول شي، نو د شنه کېدلو او غوړېدلو امکانات يې د هر او د تل لپاره به د وخت او زمان په سرو منګولو کې د سرو

جنډو په ښېر ورېبړي او وځلېږي، ځکه تاریخ پر هغوی باندې د صحت مهر لګولی دی او تر پایه پورې به د مهربانۍ مور په شان په خپله پسته، خو له حوادثو څخه په ډکه غېږ کې ځای ورکړي. هېڅ ډول بې بنسټه تورونه به د هغوی پر ورین تندي باندې د مړو ایرو ګرد هم ونه شي پاشلی او دا ځکه چې دا د خلکو مال دی او د هغوی پرون، نن او سبا پورې تړلی دی، نو ځکه یې له لاسه هم نه ورکوي او د بلې ډېوې غوندې یې ورانګې لا پسې خورېږي، تر پولو او سرحدونو څخه اوړي او د ځمکې د کُرې د هر ګوټ تیارې رڼا کوي. دا د شعري نړۍ یو اړخ دی.

ددې په مقابل کې زموږ د معاصر شعر او ادب په ځوانه ادبي پروسه کې منفي تمایلاتو او بېګانه پدیدو، نه یوازې زموږ نوی او مترقي شعر او ادب خوږ او ښکلی نه کړ، بلکې خپل ناولی سیوری یې هم پرې وغوړځاوه.

د هر ملت د مترقي ادبیاتو په بهیر کې منفي تمایلات ددې سبب کېږي، چې د هغې دورې ادبیات په موقتي توګه په ولس کې تجرید کړي او د هماغې ادبي دورې جریان د بې لارۍ لور ته سوق کړي. د دې لپاره چې زموږ ځوان شاعران او ادیبان د بېګانه پدیدو ښکار نه شي او د هغوی له پیروۍ څخه ځان وژغوري، نو باید د سبا په هیله د خپل شعر په بڼ کې بې مېوې نیالـــګی کېننوي او باید د هغه چـــا په شان هم نه

شي چې د اوبو په ډکه وياله کې د تېرېدلو لپاره يوازې څو لوټې وغورځوي او يو ځلې پرې تېر شي، خو د دويم ځل لپاره نه دده په درد خوري او نه هم د نورو لارويانو!

په هر حال مهمه خبره داده چې د «درفش جوانان» نشراتي موسسې تقريباً د خپل (۸) کلن نشراتي کار په ترڅ کې د لومړي ځل لپاره د يوې ځانګړې پښتو مجموعې د خپرېدو لپاره تکل کړی دی، نو ځکه يې دغه کار د ستاينې وړ بولو.

موږ چمتو يو چې په راتلونکي کې ډېر ارزښتناک اثار د درفش جوانان د نشراتي موسسې د مسوولينو په واک کې ورکړو، څو يې دغه موسسه په خپل وخت کې د مينه والو خدمت ته وړاندې کړي. همدا راز د دې مجموعې د ترتيبوونکي ځوان شاعر اسمعيل زيار ګټهور بولو او د نېکو هڅو پلوی يې کوو.

په مينه

محمد نبي صلاحي

د هغو شاعرانو لنډه پېژندګلوي چې په دې شعري جونګ کې شامل دي:

ګڼه	نوم	د زېږېدو کال	د زېږېدو ځای
۱	عبدالمالک بېکسیار	۱۳۴۰ل	میدان وردګ
۲	الله داد روښان	۱۳۴۴ل	ژوب
۳	کریمه لمبه	۱۳۳۹ل	کونړ
۴	اختر خوشال	۱۳۴۵ل	جنوبي پښتونخوا کويټه
۵	صفیه صدیقي	۱۳۴۲ل	ننګرهار
۶	محمد ریاض	۱۳۴۳ل	پېښور
۷	ممتاز	۱۳۴۵ل	کونړ
۸	نادیه مینه	۱۳۵۱ل	ننګرهار
۹	فیروزشاه	۱۳۴۵ل	سوات
۱۰	صدیق الله بدر	۱۳۵۲ل	ننګرهار
۱۱	محب الله خپلواک	۱۳۴۹ل	کونړ
۱۲	زهره څپه	۱۳۵۱ل	میدان وردګ
۱۳	محمد یوسف قدردان	۱۳۴۳ل	جنوبي پښتونخوا پښین
۱۴	جمشید	۱۳۵۰ل	کونړ
۱۵	علم	۱۳۴۳ل	غزني
۱۶	پلوشه ساپۍ	۱۳۴۳ل	لغمان
۱۷	تېمورشاه بهار	۱۳۴۳ل	جنوبي پښتونخوا لورلايي
۱۸	عطامحمد	۱۳۵۰ل	کونړ
۱۹	عبدالله پانوس	۱۳۴۹ل	کونړ

۲۰	شفیق احمد بدر	۱۳۴۹	جنوبي پښتونخوا-لورلايي
۲۱	ساجده عبدالله	۱۳۴۹ل	لوګر
۲۲	حبیب الرحمن قربانخېل	۱۳۴۸ل	غزني
۲۳	عبدالغني مبارز	۱۳۴۲ل	جنوبي پښتونخوا-لورلايي
۲۴	محمدظفر تنهی	۱۳۴۹ل	خوست
۲۵	ملوک هوس	۱۳۴۵ل	باجوړ
۲۶	فیض محمد شهزاد	۱۳۴۲ل	پښین
۲۷	ظاهرشاه ظاهر	۱۳۴۹ل	کونړ
۲۸	احمد تکل	۱۳۴۳ل	وردګ
۲۹	فریده هوډ	۱۳۴۰ل	ننګرهار
۳۰	سرزمین اسرار	۱۳۴۳ل	سوات
۳۱	ملالۍ ساپۍ	۱۳۴۵ل	کاپیسا
۳۲	فیض محمد تصور	۱۳۴۵ل	کونړ
۳۳	عطیه افق	۱۳۴۴ل	کندهار
۳۴	امان الله غلجی	۱۳۴۵ل	ګومل
۳۵	عالم زیب	۱۳۴۶ل	سوات
۳۶	لعل پاچا	۱۳۵۰ل	ننګرهار
۳۷	محمدقاسم هیله من	۱۳۴۰ل	ننګرهار
۳۸	لاهور تکړ	۱۳۴۰ل	خوست
۳۹	شفیقه رڼا	۱۳۴۰ل	کندهار
۴۰	اسمعیل	۱۳۴۶ل	لغمان

ملت

ښنګـه پـه سـوچو يـې کـړم نـاز دې لـه خنـدا سـره
جـوړ لـه لـوړو غـرو يـې کړم ناز دې له خندا سره

نـن چې د اغيـار پلـو، سترګو کې موسکی شـولې
دود د ســپېلنو يــې کــړم نــاز دې لــه خنــدا ســره

ښيرې ګرېوان، وينې مې خپـل، پـردی، اشـنا او يـار
شــمار پــه لېونــو يــې کــړم نــاز دې لــه خنــدا ســره

سرې سترګې مې نه ګورې، ننبه د عمرو شوګير
ډوب په نيمو شپو يې کړم ناز دې له خندا سره

هېڅ په خود کې نه يمه، ګرځم بېګانه له ځان
خدايږو د پردو يې کړم ناز دې له خندا سره

څه چارې دې وکړې را، ورم چې ناز د کس ناکس
څنګه بې پښتو يې کړم ناز دې له خندا سره

اوس نو راته خانده ته، څو چې دې هوس کېږي
سر په زنګونو يې کړم ناز دې له خندا سره

دا په بېکسيار باندې، ستا منت د عمر شو
ګډ په غزلو يې کړم ناز دې له خندا سره.

عبدالمالک بېکسيار

غزل

راګوري چې قدم بړدمه په څوکو د ازغو
پرهر د زړګي سم بړدمه په څوکو د ازغو

سپرلیه چې بیا نه کړې ګل په وینو کې غرقاب
ورځمه پرې قسم بړدمه په څوکو د ازغو

چې هر وارې درګورمه اشنا زخمي سینه
د ګل په څېر هردم بړدمه په څوکو د ازغو

لاوس هم په نظر ویشتلی زړه وایم چې روغ
ساده یمه ملهم بړدمه په څوکو د ازغو.

رقیبه د ارمان ځلي ته څېرېږم بېکسیار
خپل ژوند کې یو وخت هم بړدمه په څوکو د ازغو

عبدالمالک بېکسیار

د خیال په څنګ

ګوره زړه د خیال په څنګ مه زانګه
هسې د وصال په څنګ مه زانګه

سترې تصور مې درختې نه شي
بس نو د هلال په څنګ مه زانګه
غېږ کې به دې خدایږو که څوک ونیسي
هسې د وبال په څنګ مه زانګه
څنډ به دې نظره وهي ګرد غونډې
ګلې د مسال په څنګ مه زانګه

روغ یې بېکسیاره کړې په مړو حساب
ډېر د چاپېریال په څنګ مه زانګه.

عبدالمالک بېکسیار

د هوس په شونډو

تا د سرو ګلو په ساحل کې
د وږمو په اوږو
سرې تلې ایښې نرمې
او د غوټو په ژبه
د ځپو مستې نغمې
تکرار وي په ناز ناز
او
د انکار په سترګو برندې برندې
ګوري اوبه اوبه
مینو زړو کې
د سترو هیلو پښېمان جهیل ته
او لکه شوي چې وي
د خوشالو جام له ازله یو د تا په برخه
په لاهو شوو
باندې خاندې د هوس په شونډو

عبدالمالک بېکسیار

غزل

ناست یم غمزده نن د اشنا غزل لیکم
ګورم یې تصویر ته په ژړا غزل لیکم

د مینې کور ودان و په کې ګرځېدم خوشال
اوس وران د مینې کور شو چې تنها غزل لیکم
په ښار کلي کوڅه کې پسې ګرځم شاوخوا
وفا نه شته مجبور یم په جفا غزل لیکم
ته زما د سترګو تور او د زړه سر یې دلربا
له تا مې ګیله نه شته په دنیا غزل لیکم
ګرېوان مې تراټې شو په اوښکو باندې لوند
په سرو ګلو ژړېږم په ژړا غزل لیکم

اخر به پرې یاد یږم زه روښان دلته ضرور
پر وخت د زنکدن باندې چې ستا غزل لیکم.

الله داد روښان

امن او جنګ

باز: زه یو سور شهباز یمه لوړ په پرازونو کې
ته سپینه کوتره یې کښته په سیلونو کې

کوتره: ګرځمه په تړو کې پل په اسمان وینم ستا
ځکه اوس پرواز کوم زه په دې دښتونو کې
زه یاغي کوتره یم هېڅ څوک مې نیوی نه شي
ځکه الوتل کوم لوړو غرو رغونو کې

باز: دا خوني پنجه به زه ستا په وینو سره کړمه
بیا به الوتل نه کړې هېڅکله په غرونو کې

کوتره: زه د سولې لور یمه لوړ مې دی ارمان همېش
څوک چې ځغلي ما پسې مري به ارمانونو کې

باز: امن امن څه کوم امن د بېوسو کار
زه خو هغه باز يمه ځای مې دی په غرونو کې

کوتره: ډېر په ځان مغرور يې ته، سر په سر سرونه شته
چا چې سوله نه غوښته وسول په اورونو کې

باز: هر څو که نعرې کړې ته نعرې دې څوک نه اوري
لاړه به له مانه شې ته په اسمانونو کې

کوتره: واوره ای روښانه ته، زور او ظلم پای لري
زه د امن چغې کړم ټولو ولسونو کې.

الله داد روښان

د وطن مینه

چې په درد د خپل وطن هرڅوک سوزېږي
ژوندي پایي که ظاهر کې فنا کېږي

چې مین وي د وطن په کاڼو، بوټو
قربانۍ ته د فرهاد غوندې درېږي
چې شهید شي د وطن په خدمتونو
نوم يې تل په تاریخونو کې ځلېږي
سزاوار د دغې مینې هغه څوک دی
چې په مینه د وطن سر نه تېرېږي
د وصال شپه کې شهید تابوت چې راوړي
مېړنو کې قهرمان اتل يادېږي

کریمه به قهرمان شعرونه لیکم
اتلوالـه اتلانو ته رسېږي.

کریمه لمبه

بې ننګ زړګي ته

زمــا ملګــري د پنجــاب پــه زولنــو کــې پراتــه
بې ننګ زړګيـه ستا فکرونه شونډو سرو کې پراته

شـونډې بـه څـه کړم چې د خپلـو خلکـو وينـې وينم
پښــتنې خوينــدې سـر ســرتورې بــې پړونــې ويــنم

زمـا د خوينـدو عزتونـه د بـل پـه پښـو کـې پراتـه
بې ننګ زړګيـه ستا فکرونه شونډو سرو کې پراتـه

چـا چـې پـه ژونـد کـې يـو ارمـان د ازادۍ درلـوده
د پښــتونخوا د لــوى وطــن د خپلــواکۍ درلــوده

هغــه ملګــري بــې کفنــه هــدیرو کــې پراتــه
بې ننګ زړګیـه ستا فکرونه شونډو سرو کې پراتـه

څوک چې په خپل ښکلي وطن کې د بل چا نوکر وي
پـه خپـل شـتمن وطـن کـې وږي لـه هـر څـه نهـر وي

وایــم د هغــو دي هــر څــه پــه جنګېــدو کــې پراتــه
بې ننګ زړګیـه ستا فکرونه شونډو سرو کې پراتـه

اختر خوشال

غزل

ستا د حسن تقاضې دي شي به تېرې
دا څو ورځې دې نخرې دي شي به تېرې

دا بې تاجه پاچاهي به دې په شا شي
د غرور دې دا څو شپې دي شي به تېرې
په ژړا او په فرياد درته شوم ويلې
هر نفس کې مې ګيلې دي شي به تېرې
افغان سر مې سرو ګوليو ته ټيټ نه شو
خير که تا ته مې سجدې دي شي به تېرې
ساقي مستې پيالې ورکړه چې نشه شي
د خوښۍ يې دا شېبې دي شي به تېرې

ستا ښکاري سترګې مې ښکار کړې زه خوشال يم
دا د مينې مرحلې دي شي به تېرې.

اختر خوشال

د حیا په اور

د یو اختر په ورځې
له انتظاره لرې
سترګه په سترګه شولو
ما خو هم ستا په سترګو
خواږه، خواږه خیالي خوبونه لیدل
په دواړو سترګو کې مو
د زړه درزا جوته
خو!

زما له بده بخته
دونه حيا په پښتنه غېږه کې
بېواکه ونغښتله
هله مې سترګې د حيا له اوره
لکه د شمعې ويلې شوې اوښکې
پر ځمکه پرېوتلې
پرهر په زړه پاتې شو
ځکه مې تاته د اختر د ورځې
مبارکي ونه ويل!.

صفيه صديقي

د مینې دنیاګۍ

همدا چې په سینه کې مې غمونه نه ځایېږي
د سترګو په کاسو کې مې اورونه نه ځایېږي

ګرېوان اختیار بایللی مې سیلو ته دی د اوښکو
ماشوم زړه کې مې خدایږو دا رنځونه نه ځایېږي

رېباره یار ته وایه چې د خدای لپاره راشه
محل کې مې د مینې پېغورونه نه ځایېږي

تصویر د چا د عشق مې تصور کې ځای پر ځای دی
دا ځکه مې په سر کې نور فکرونه نه ځایېږي

که سل راته عالم د لېونو په سترګه ګوري
د مینې لېونتوب کې مې عقلونه نه ځایېږي

دا ولــې مــا پــه مينــه کــې ملګــرو ګرمــه بــولئ
ړښــتينې دنيــاګۍ کــې مــې رســمونه نــه ځــايېږي

پــرون چــې مــې اشــنا راتــه وعــده د ديــدن راکــړه
د زلفــو پــه کمڅــو کــې مــې ګلونــه نــه ځــايېږي

چې مـاتې هتکـړۍ مـې کـړې د مينـې پـروا نـه شـته
خــاطر د لېونــو کــې مــې جېلونــه نــه ځــايېږي

ســرخي ويــنم شــفق کــې دا يــې زړه پــه مــا ســېزلی
پــه شــعر د صــفيې کــې نــور غمونــه نــه ځــايېږي.

صفيه صديقي

د خزان غېږ

تــا چــې یادومــه نــو ګرېــوان پــه اوښــکو ولامبــي
یــاره انتظــا کــې دې هجــران پــه اوښــکو ولامبــي

واخلـه ژونـده واخلـه سـتا خوښـي شـه مبـارک درتـه
پرېږده چې سينه کې مې خپګـان پـه اوښـکو ولامبي

دې زاړه ګوګــل کــې دي زړې زړې کيســـې پرتـــې
ځواني شـئ ای هيلـو چې حيـران پـه اوښـکو ولامبي

تــا بــه پــه ګرېــوان يــا د وربــل لــه پاســه وســاتم
پټ پـه زړه کې ښـه يې چې ګلان پـه اوښـکو ولامبي

پرېږده چې مې مینه د هر چا په زړه کې وغورځي
پرېږده حسرتو کې مې اسمان په اوښکو ولامبي

پرېږده چې دا ځیرې ګرېوان نور هم پسې ځیرې کړم
څو سوي ګوګل کې مې ارمان په اوښکو ولامبي

ګل د پسرلي وم د خزان په غېږ کې مړاوی شوم
پرخه د سهار شه چې خزان په اوښکو ولامبي.

صفیه صدیقي

WWW.KHOST.AF

کله نا کله

په زړه کې د ليمو چې اوسېدې کله نا کله
د اوښکو په باران به لمبېدې کله نا کله

که هلته به ځای نه و د زړه کور کې به مېشته وې
توپان کې د اهونو ورکېدې کله نا کله
ارمان چې دې د هجر تورو شپو ته تنها پرېښوم
که نه زما ترخنګ به سوځېدې کله نا کله
شي شپه په سودا تېره او سپېدو ته مې نظر وي
په سترګو کې چې هلته خندېدې کله نا کله

اشنا چې مې منلې جفا ګانې خپه نه وم
له هجره به مې اوښکې بهېدې کله نا کله.

صفيه صديقي

WWW.KHOST.AF

د محبت ګلونه

مالي ګلونه کره
په هغو زړونو کې چې
د شاړو دښتو په شان، وچې سپېرې پرتې دي
په څېر د کاڼو دي، دوی چې الفت نه پېژني
د دغو کلکو زړونو، ددې سپېرو ډاګونو
هوا بدله کړه ته، فضا بدله کړه ته
ورته رڼا وبښه د رنګارنګ ګلونو
بیا به یو لاس شو سره
کاڼي به وچوو موږ
د هغو زړونو شاړو دښتو ته به
د محبت له ویالې، اوبه په لپو راوړو
بیا به خړوب شي هغه
په کې به وټوکېږي
د محبت ګلونه.

صفیه صدیقي

تپوس

ستر ګو نه دي وپوښته دا کتل کتل څه دي؟
غشي په ګوګل زما سر په سر ويشتل څه دي؟

ستا د محبت په تور ښه شوه چې تورنه شوم
ستر ګه د سبا ښه يم اوس نو پتېدل څه دي
چا ويلي چې ستا د عشق، ګل راشوکوی نه شم
سر په سر ګلونه مې ياره په وربل څه دي؟
رنځ د خوږې مينې دې پټ په زړه کې ساتمه
اوښکو ته حيرانه يم داسې وير کول څه دي؟
پرخه شومه پرېوتم پښو ته دې اشنا پرون
خاورې شوم ايرې شومه اوس دې نو ژړل څه دي؟

زړه د صفيې درته پټې دعاګانې کړي
لوړ همت مې لوړ ښه دی جار باندې ويل څه دي؟

صفيه صديقي

WWW.KHOST.AF

د سولې لمر ته

ته راته خاندې خاندې
شونډې موسکۍ دې وينم
دا ستا په سترګو کې يو زېری د خوښۍ وينمه
ښايي چې ماته يې پيغام راوړی
ښايي چې ماته يې د اوږد وير انجام راوړی
که نه خو دا سترګې غمجنې وې تل
که نه خو دا زړګی غمجن و مدام
که نه خو جنګ و تل جګړه وه
د ګوليو ډارونکی غږ و
که نه خو وير و تل ماتم و او ژړاوې به وې
تل به ځوانان په وينو رنګ و دلته
تل به وې بورې او وير جنې ميندې

دلته وې کونډې یتیمان بې شمېره
دلته خوښي
دلته خندا
هېڅ نه وه
اوس چې ته خاندې، خاندې
شونډې موسکۍ دې وینم
دلته د جنګ ورځې ختمېږي نورې
ځکه ددې وطن د مور په غېږ کې
هر څوک چې وینمه په شونډو یې
د سولې نغمه
خوره، خوره ښکاري.

صفیه صدیقي

غزل

ګران د بېلتون راته وختونه ښکاري
پر زړه زما سوي داغونه ښکاري

دا ستا د مینې د خاطر لپاره
ماته خارونه هم ګلونه ښکاري

خدایږو یوه که مې ارزو پوره شي
د حسن نیت که فرېبونه ښکاري

چې په کې ستا د ښکلا ذکر راځي
ځکه خوارږه مې تول شعرونه ښکاري

چې نظر وکړم لېونۍ مینې ته
خوشې عبث راته خوبونه ښکاري

چې وړي دیدن اوس د اغیار کلي ته
خاورې به خود زما امیدونه ښکاري

نراشه ورشه د یادونو چم ته
څه دي په زړه کې نن خیالونه ښکاري.

محمد ریاض نراش

کسات

زه د ارزو په مخ
د زخمي ژوبل شهید شوي احساس
له نا امیده او نا ښادو
وینو
یو څو خالونه کېږدم
خو ته حسرت یې
د غرور په الماسینو نوکو
د چا د مکر د تسل لپاره
بې لوره وشپېلوي
بیا د خیال
د ناوې

سپېرې، زړې ډولۍ ته
پـه کوڼ نظر وگورې
او پـه کړس، کړس وخاندې
خو
رنگ دې ژېړ شي
ژړغونې شې ته!

ممتاز

د اور ځپې

ما د لمرين حسن د اور په ځپو
د پېغلو، پېغلو او ناښادو هيلو
د بې درملو نامرادو ارمانو په خاطر
لکه
ليتکى
ځان ډوبول غوښتل
خو
د بې لورې
او بدنامې بوډۍ
د تورې شپې بچيو
زموږ په کلي
د سکروټو باران وورواوه
او
ان کوڅه کې
د حسرت په ځاځکو وځځېدم.

ممتاز

د لېمو په لار

په مينه کې مجنون شه د فکرو په لاره مه ځه
منصور شه ابدي شه د شېبو په لاره مه ځه

د سرو شونډو موسکا شه په هوس، هوس مې ښکل کړه
احساسه لېونيه! د لېمو په لاره مه ځه
د شمعې خنګ کې کېنه ژوند کول ورځنې زده کړه
پتنګه ځوانيمرګه د لمبو په لاره مه ځه
قدم ګوره پښتون يې ده چې ګودر د پښتنو دی
غروره! ماتوي دې د پردو په لاره مه ځه
د مينې سرو لمبو ته له تکل سره رادانګه
تنکيه! ګلاليه د نخرو په لاره مه ځه

خفه نه شې ګرېوانه زړه حره د قلندر ده
غمونه چې راتله نو د ګيلو په لاره مه ځه.

ممتاز

د حسرت شغلې

کله منزل کله ډیوې وسوزي
کله شفق کله سپېدې وسوزي

د حیرت تاو کې د حسرت د شغلو
کله لمبې کله ایرې وسوزي
فطرت یې سیزي د غربت په لوګو
کله نصیب کله وعدې وسوزي
حسنه! چې تا په مړو کتو ووینې
عشق اورین شي ارادې وسوزي
د وخت نادودو کړم لوګی غرور ته
کله مې سر کله پښې وسوزي
چې د حسرت د خیال کوڅې ته درشي
زما د ذهن زلزلې وسوزي

د احساس سترګو کې تکذیب تهذیب شي
تالو مې وچ شي او ګیلې وسوزي.

ممتاز

غزل

د درد په هر یو ټال کې مې ښکاره شه ته اشنا
ستي ستي زړګي ته مې نغمه شه ته اشنا

د تا د يارانې غمونه ډېر لرم په زړه
ليدو ته يې لږ شان په تماشه شه ته اشنا

نشه د ميو شرم کړي نشو نه ستا د عشق
د زړه د عشق دېره کې مې مېلمه شه ته اشنا

د مينې په انګار زه مينه اوړم ستا په عشق
اميد او ارمانو ته مې اسره شه ته اشنا.

نادیه مینه
۱۸/۸/۱۳۶۲

د زړه درد

د زړه درد مې لاړیاتېږي حیرانېږم
له دې خپلې بې خبرۍ نه، نه خبرېږم

ستا د زړه د تور توپانه نه ډارېږم
زه پښتون یم د ننګ اور کې خوشالیږم

د خپل وار چې منتظر وم وار زما دی
او زما د وار نه ټول جهان اګاه دی

مـا کلونـه سـتا تـر جبـر لاتـدې تېـر کـړل
تـا بچـي مـې د اولـس يتيمـان ډېـر کـړل

ولـې تـا د پښـتون دا روايـت هېـر کـړل
دښـمنانو کلـه هـم پښـتانه زېـر کـړل؟

ګـورئ ورونـو دی چـې نـن زمـا پـه خـوا دی
ده ويـل بـه دا کـافر د پښـتونخوا دی

نـن زړګـی مـې د پښـتون پـه درزېـدو دی
چې لـه خوبـه مـې هـر ځـوان پـه ويښـېدو دی

لـه وطنـه مـې دښـمن پـه تښـتېدو دی
کـړئ پـرې چغـې اباسـين پـه خندېـدو دی

پـه چمـن کـې چـې هـر ګـل يـې پـه خنـدا دی
ای فيـروزه دغـه ښـکلی وطـن سـتا دی.

فيروزشاه

غزل

بخت مې د مينې هسې خوار وينم
اغيار په څنګ کې چې د يار وينم

زړه په ګوګل کې ناقراره شي لا
يار مې په لار چې د اغيار وينم

هر څه به تېر شي خو زما زړګيه!
خير که خندا د عشق په دار وينم

لکه بلبل د ګل په مينه باندې
مدام سينه کې د ګل خار وينم

بدره! دا ستا د اميدونو کور کې
د سرو ګلونو سور بهار وينم.

صديق الله بدر
١٣٦٦ جدي

د زړه خبرې

چې راته کله کړې په خوله خبرې
ماته معلومې شي د زړه خبرې

وړوکی نه يم چې به هېره شې ته
هېرېدل تل وي د واړه خبرې

وړی دا ستا د مينې مور به نه شي
مينه کې نه کړم د ماړه خبرې

وايم چې تل وای خوا په خوا راسره
چې مو کولای د هر څه خبرې

مين زړګی چې راته نه ژړوي
بدره مه کړه د بېلتانه خبرې.

صديق الله بدر
۱/۱۰/۱۳۶۲

غزل

زه چې شرابي يم له نشو سره ملګرى يم
يم چې مين شوى شونډو سرو سره ملګرى يم

ماته د دوزخ د لمبو څله يادونه کړې
دلته د جانان د مخ شغلو سره ملګرى يم

لار د ژوندانه مې له غمونو سره ستړې ده
ځکه تل د ژوند له اندېښنو سره ملګرى يم

ځم چې د ساقي د حال پوښتنه خو هم وکړمه
تل يې له نشو ډکو جامو سره ملګرى يم

راز زما د مينې چې په زړه کې تل ساتي بدره
هسې له راز ډکو زمانو سره ملګرى يم.

صديق الله بدر

غزل

د حسن ټال ته ورختمه زنګېدمه په کې
د ګړنګونو به لوېدمه مګر تلمه په کې

د چا په ناز خندا خرد له مانه لاس واخیسته
د جنون اور کې سوزېدمه اوسېدمه په کې

د زړه په وینو ګوره هسې اوښکه څان بدلوي
د ګرېوان ډنډ کې ډوبېدمه ورکېدمه په کې

د هجر ګوتو یې زما د زړه ارمان ځیرې کړ
سر په صحرا به ګرځېدمه کړېدمه په کې

ساقي پيالې دې ډکوه چې نن يې وار راغلی
ډېر يې په تمه تاوېدمه ځورېدمه په کې

دا ستا د عشق په سوزونکي اورنۍ بټۍ کې
لکه نينه به جګېدمه لګېدمه په کې

دا د ارزو د شونډو سره دي چې پرهر ښکلوي
د حسرت اوښکې پاکومه خندومه په کې

ستا د رخسار او اننګو له قاروني خزانې
خالي کچکول راووتمه ژړېدمه په کې.

محب الله خپلواک
۴/۳/۱۳۶۲

WWW.KHOST.AF

غزل

اسمان ته زه د خيال په سر درو کې وختم
سپين مخ ته د اشنا چې په کمڅو کې وختم

توبې خو مې زاهد ته له پخوا نه وې وېستلې
تقدير دی چې په ليکه د پيالو کې وختم

پښتو غيرتي هوډ به مې هېڅ وخت تغير ونه کړي
منزل ته که په څوکو د چړو کې وختم

قسمت که مې ښه بولئ نو له دې نه بل څه نه شته
بس دا چې په نامه د پښتنو کې وختم

د حسن په زنځير چې نن د عشق زندان کې بند دي
محبه! نور نو هغو لېونو کې وختم.

محب الله خپلواک
۱۳۲۲ل کال

WWW.KHOST.AF

غزل

زما د هیلو سره ګلان بیا په خندا ښکاري
ځکه رقیب بیا په غمو کې په ژړا ښکاري

خمونه تش جامونه تش دي د یارانو زمونږ
ځکه خو ورانه میخانه نن خوا په خوا ښکاري

کله چې کیږدي په چمن کې قدم مینه زما
د ګل په ښکلو ښکلو سترګو کې حیا ښکاري

نن مې په لاس کې د ساقي پیاله د مې ولیده
ځکه شراب راته جامو کې په نڅا ښکاري

کله چې ګورم د اشنا سترګو ته مینه باندې
په کې امید او سور ارمان مې د سبا ښکاري.

زهره څپه

غزل

یو وار مې ته په مړوندو ویده که
بیا مې په خاورو او ایرو ویده که

زه د مودو په لمرو سوی یمه
ته مې د زلفو په کمڅو ویده که
زه د ګلشن ګلونه نه غواړمه
خزانه ته مې په اغزو ویده که
ګوندې رباب مې ستا کې درد در قرار
مطربه لږ مې په نغمو ویده که
ولې دې لرې کړم له ځانه څخه
لږ مې په خپلو زنګنو ویده که

زه قدردان پاس په هوا چې راغلم
ما لکه زیرې په بڼو ویده که.

محمد یوسف قدردان

غزل

چې د وینو مې ښکاره سره فوراه شي
غیر ددې نو ای دلبره څه چاره شي

دا پرهر دې په تصویر کې د خیالونو
که د هیلو غوټۍ خاندي راښکاره شي

ای د مینې رقیبانو ځان ته ګورئ
دا کارونه به د خلکو تماشه شي

ښه شوی چې وي تیر کې د اهونو
رنځېدلی، در په در او اواره شي

چې ښکاره شوه زما اوښکو کې شوه پټه
ارماني يمه ترڅو چې دوباره شي

صبر نه لرم په عشق کې نه پوهېږم
په دې کار کې مې زړګى پاره پاره شي

که ته يو ځلې نظر وکړې دلبره!
د جمشيد ځاى به تابوت نه ګهواره شي.

جمشيد

۲۱/۱۰/۱۳۶۲

WWW.KHOST.AF

پښتنې انداز

ستا که په وعدو پسې وعدې نه وای
جورې به د اوښکو قافلې نه وای

ما به بې شک هله بل نیولی وای
یار مې که ولاړ منګولې سرې نه وای

خیر که ستا د عشق په اور کې سوی وای
بل که د اغیار په اشارې نه وای

ژوند به حوصله وخته خوړلې وه
ستا دغه ترخو کې که خوږې نه وای

ما به درته هله برند کتل کاوه
ستا که هر انداز د پښتنې نه وای.

علم

غزل

اخلــو بــه قــدم د اور پــه مــخ بــه ځــو
نــه بــه کــوو غــم د اور پــه مــخ بــه ځــو

ســتورو تــه بــه ګــورو لنــډوو منــزل
نــه بــه کــوو دم د اور پــه مــخ بــه ځــو

وايــو بــه ملګــرو دا يــوه او بــس
ګــورتــه د صــنم د اور پــه مــخ بــه ځــو

ځــو بــه د منــزل تــر رســېدو پــورې
اخلــو بــه قســم د اور پــه مــخ بــه ځــو

پــوه کــه مــې پښــتون اشــنا پــه دې نــه شــو
ســوځو بــه قلــم د اور پــه مــخ بــه ځــو.

علم

غزل

ستا کــه د زلفــو سلســلې خــورې ورې پرتــې دي
دلتــه لــه غــم نــه ډکــې شــپې اوږدې اوږدې پرتــې دي

راشــه تــه وګــوره د زړه خونــه چــې څــه دي پــه کــې
ډېــرې خبــرې او ګیلــې نــوې زړې پرتــې دي
ټــول امیدونــه شــول بــدل پــه حســرتونو بانــدې
څکــه مــې اوښــکې پــه ګرېــوان د میکــدې پرتــې دي
مــا ســره څــه دي ای رقیبــه نــور مــې مــه څــوروه
ستا د کــردو مــې پــه زړګــي ډېــرې ترخــې پرتــې دي
کلــه چــې راشــمه لــه خــوده بــې خــودۍ دنیــا تــه
بــس هــره خــوا کــې خوشــالۍ دي او مــزې پرتــې دي

دا ابتــــدا ده د منـــــزل لاانتهـــــا چېـــــرې ده
د یــار درشــل تــه خــو لا ډېــرې ورځــې شــپې پرتــې دي.

علم
۳/۲/۱۳۶۲

پښتنه مینه

د زړه محفل کې مې ستا مینه په نڅا ښکاري
ځکه ویجاړه راته دا ښکلې دنیا ښکاري

ستم جفا دې د زړه کور راته پخوا وران کړی
که راته خاندې ما ته هم ظلم، تعدا ښکاري
هر دم مې هیلې ارزوګانې د زړه کور کې ګرځي
په هرې هیلې کې قسم دی چې نوم ستا ښکاري
که د حسرت اوښکې په مخ مې بارانونه جوړ کړي
ماته د یار په درد او غم کې لادوا ښکاري
د زړه قطرې مې ستا د مینې ناکردو ته ورکړې
زخمي زخمي زړه ته مې دا مینه شفا ښکاري

د پښتنې مینې د ننګ او پت ساتو په خاطر
د پلوشې مینه کې یو جهان حیا ښکاري.

پلوشه ساپی

د کاکاجي صنوبر حسین د غزل په اقتضا

غزل

بیـــا کـــه مـــې لـــه زړه وتـــې چغـــارې دي
خـــدایږو چـــې د مینـــې داســـې چـــارې دي

زړه چـــې مـــې زخمـــي شـــو د جفـــا پـــه تېـــغ
ښـــکاري چـــې دې ســـترګې لاخونکـــارې دي

کلـــه بـــه یوځـــل هـــم خطـــا ونـــه کـــړي
دا پښـــــــتني ســـــــترګې حیـــــا دارې دي

تـــــه راشـــــه د اوښـــــکو قافلـــــه ګـــــوره
ســـــتا راتلـــو تـــه ناســـتې انتظـــارې دي

زه خــو ســتا د عشــق ځپــه کــې خوښــه یــم
ځکـــــه اند ېښـــــنې رانــــه فـــــرارې دي

هـم چـې مـې پـه سـترګو کـې سـتا عشـق سـاتم
دې کــــــې د ښـــــتو ســــــپېڅلې لاړې دي

کـــړی مـــې تکـــل د مینـــې لاړ کـــې دی
خیـــر دی پلوشـــې تـــه کـــه دشـــوارې دي.

پلوشه ساپی

دا کور یوازې ستا دی

ما ستا په سترګو کې دنیا ولیده
د مینې دنیا
د هیلو کور مې په کې جوړ کړ
ستا عشق په کې مېلمه و
او مېلمه به مې ساتلو
ما ویل چې
دا مېلمه مې خفه نه شي
دنیا به مې د مینې ونړېږي
خدای مه کړه
چې کورګی دا ستا د مینې
ویجاړ شي په غمونو

دردونه ژړاګاني به ترې واخلم
بس ته په کې مېشته شه
دا کور زما د هيلو
ستا د مينې ستا د عشق دی
يوازې ستا پښتونه!
ستا پښتو زما حيا ده
بس ته په کې اوسېږه
دا کور يوازې ستا دی.

پلوشه ساپی

غزل

وخته تا له ورځو شپو سره اشنا کړم
تا د ژوند له تقاضو سره اشنا کړم

ما یوازې مسافر ګڼلو ځان خپل
مسافت له قافلو سره اشنا کړم
هسې ما به بې مقصده قدم واخیست
خو تاریخ له فیصلو سره اشنا کړم
په خپل خیال به مې هدف ځان ته نږدې کړو
اوس منزل له فاصلو سره اشنا کړم
که هر چا مې لار جدا کړه جدا نه شوه
اخیر وینې له نسلو سره اشنا کړم
چې کېدې په کې خبرې ستا د حسن
عشق له هغو محفلو سره اشنا کړم

زما بهار په قابو خپل نه دی خپل زړه هم
وایه څنګه سلسلو سره اشنا کړم.

تیمورشاه بهار

د وطن هجر

چې افغان له بل افغان نه جدا کېږي
د نفاق ډیوه به نوره هم بلېږي

نو راځئ ورونو راځئ چې سره یو شو
په بېلتون باندې وطن ټول خرابېږي

د ورورۍ لاسونه ورکړئ وطنوالو
په ورورۍ باندې هر څه زموږ جوړېږي

بل د جنګ لمبې د عشق په اوبو مړې کړئ
د ژوندون جرس په دغه ښه غږېږي

دغه خوږ وطن ته راشئ عطا وایي
چې دا خوږ وطن په هجر کې کړېږي

عطامحمد

غزل

د زلفــو تسلســل کــې چــې تیــارو تــه رســېدم
پـــه جګـــو ټیټـــو لارو امیـــدو تـــه رســـېدم

دا ټـول ښایسـته چمـن شـولو زمـا پـه وینـو رنـګ
چــې زه کلــه دا ســتا د زلفــو غــرو تــه رســېدم
مــات نــه شــولو نــن مرګــه دا زمــا پښــتني هــوډ
قاصــده پــه همــت خپلــو وعــدو تــه رســېدم
ماځـان کړلـو پیـدا ستا د ښایسـت پـه تصـور کـې
پیــدا مــې نــه کــړې تــه کــه زولنــو تــه رســېدم
پــه اور د جــدایی شــوله ځــواني زمــا لــوګی
پــه طمــع د وصــال وم ســرو لمبــو تــه رســېدم

اشـــنا د ښایســـته او د خـــوږې مینـــې لـــه لاســـه
کــه نــه زه کلــه دې شــاړو مېــرو تــه رســېدم.

عبدالله پانوس
۱۳۲۲/لیندۍ/۲۵

غزل

چې د یار په ښادۍ ښاد وي اغیار نه دی
وفادار دی ستا له مینې بېزار نه دی
دا تیارې د انتظار په ما خورې دي
که د هجر توره شپه ده سهار نه دی

خلک ولې لېونی وماته وایي
لېونو سره خو هېڅوک غمخوار نه دی
که مې ولیدې په ویښه نو دیدن دی
د خوبو دیدار حساب په دیدار نه دی

انتخاب مې د یو ګل وکړ ګلشن کې
چې یو یار لرمه بل مې په کار نه دی
د غمونو په یرغل کې شو یوازې
که بدر د خوشالۍ طلبګار نه دی.

شفیق احمد بدر

غزل

د هجـــران پـــه تـــورو شـــپو کـــې مـــا ژړل
پـــــه اهونــــو اســــوېلو کـــــې مـــا ژړل

تـــه د چـــا شـــې د رقيـــب شـــې کـــه زمـــا
تولـــه شـــپه پـــه دې ســـوچو کـــې مـــا ژړل

بـــې لـــه هجـــره څـــه دی کـــار د مينـــانو
د وصــــال پـــه اند ېښــــنو کــــې مـــا ژړل

اشـــنا څنګـــه بـــې خبـــر وې زمـــا لـــه حالـــه
چـــې پـــه اوښـــکو شـــوګيرو کـــې مـــا ژړل

تـــه د چـــا د وربـــل ګـــل يـــې نـــه پـــوهېږم
ســـتا پـــه يـــاد ترخـــو شـــېبو کـــې مـــا ژړل.

ساجده عبدالله ميلاد

غزل

ټولــــه شـــپه غـــم د جانـــان مـــې ژړوي
تـــورې ســـترګې اوچـــت شـــان مـــې ژړوي

پـــه ژړا او پـــه غمـــو شـــوه ځـــواني تېـــره
هـــر يـــو دم غـــم د هجـــران مـــې ژړوي

د احســـاس د اور پـــه غېـــږه کـــې لـــوبېږم
د يتـــيم ځيـــرې ګرېـــوان مـــې ژړوي

ټـــول عـــالم شـــو خبـــر دار زمـــا لـــه مينـــې
چـــې خبـــر نـــه دی جانـــان مـــې ژړوي

زمـــا مينـــه زمـــا هيلـــه زمـــا ژونـــد دی
ســـتا يادونـــه ســـتا ارمـــان مـــې ژړوي.

ساجده عبدالله میلاد

شاهين نظر

حســـنه پـــه لېمـــو مـــې ولـــې تـــه ولـــې
دومـــره پـــه تېغـــو مـــې ولـــې تـــه ولـــې

غـــوځ دې کـــړه نظـــر رانـــه شـــاهين نظـــر
بـــس دی پـــه پنجـــو مـــې ولـــې تـــه ولـــې

خيـــر کـــه تـــه برېښـــنا مـــې تـــر نظـــر شـــولې
نـــور پـــه تهمتـــو مـــې ولـــې تـــه ولـــې

مـــا کـــه ګناهګـــار د خـــم پـــه غـــلا نيســـي
بـــس نـــور پـــه توبـــو مـــې ولـــې تـــه ولـــې

پرېـــږده د عقبـــی خبـــرې هلتـــه کـــړو
دلتـــه پـــه ښـــېرو مـــې ولـــې تـــه ولـــې.

حبيب الرحمن قربانخېل

غزل

د زړه پـه سـر بانـدې اشـعار ليکمـه
پـه کې ښايست ستا د رخسـار ليکمـه

کلـه ګلشـن کـې لـه ګلونـو سـره
زه افسـانې د ګـل او خـار ليکمـه
سـپېرو بـادو کـې د خـزان زه مـدام
خـوارۀ بيتونـه د بهـار ليکمـه
تـل دا سـتانونه بـه زه سـتا د جفـا
د بېلتانـه پـه هـره لاړ ليکمـه
شـرمېږې تـه زمـا پـه خـړو جـامو
سـتا بـه دغـه پېغـور و عـار ليکمـه

زه مبـارز د زړه پـه وينـو بانـدې
د خپـل جانـان شـرين ګفتـار ليکمـه.

عبدالغني مبارز

پسرلی شو

د وطـــن پـــه جګـــو غرونـــو
نـــوی ســـاز زمزمـــه کېـــږي

د ســیندونو پــه موجــو کــې
د ژونــدون نغمــه تــاوېږي

د ســـپېرو خـــاورو لـــه منځـــه
ســـره ګـــلان پورتـــه جګېـــږي

وچــې دښــتې شــوې ګلونــه
بلبــل خــوښ دی او خنــدېږي

د مرغـــــانو کتارونـــــه
د ګلشـــن پـــه لـــور خـــوځېږي

مصـــلحت کـــړی ګلانـــو
غـــر او ســـمه زرغـــونېږي

پـــــه بلبلـــــو بوراګـــــانو
حقیقـــــي اختـــــر جـــــوړېږي.

محمد ظفر تنهی

غزل

شـــېبې شـــېبې د اوښـــکو وروې چـــې رانـــه ځـــي
چـــړې مـــې پـــه زخمونـــو ښـــخوې چـــې رانـــه ځـــي

د نـــاز خنـــدا چـــې وکـــړې پـــه نـــازکو نرمـــو شـــونډو
غـــوټۍ د ســـرو ګلونـــو غـــوړوې چـــې رانـــه ځـــي
ويـــده ټپونـــه ويښ کـــړې چـــې د نـــاز پـــه قـــدم راشـــې
نـــرۍ، نـــرۍ پـــرې مـــالګې دوړوې چـــې رانـــه ځـــي
د هيلـــو بـــڼ مـــې وســـپړې ګلونـــه پـــه خـــزان کـــې
د ســـترګو پـــه ښـــو يـــې رژوې چـــې رانـــه ځـــي
ځيګـــر خـــو مـــې لاهلتـــه پـــه ټوپونـــو بانـــدې راشـــې
پـــه تـــګ کـــې چـــې دې ســـترګې جنګـــوې چـــې رانـــه ځـــي

سور داغ دې د سرو شونډو د هوس پر شونډو پرېږده
يـــو ځـــل خـــو بـــه مـــې ګلـــې ښـــکلوې چـــې رانـــه ځـــي.

ملوک هوس
۱۳۶۲ل كال

د اوښکو پیغام

د یــار خیالــه رانــه ځــې او کــه نــه؟
لــږ پــه قــراره مــې پرېــږدې او کــه نــه؟

ځــه رانــه لاړ شــه نــور مــې مــه ځــوروه
تــه چېرتــه کــور کلــی لــرې او کــه نــه؟

د زړه لــه حالــه خــو مــې تــه خبــر یــې
مغــرور اشــنا هــم خبــروې او کــه نــه؟

د زړه پـــردې مــــې لـــه زخمـــو ډکـــې دي
يـــو څـــو پټـــې پـــرې لګـــوې او كـــه نـــه؟

چـــې يـــو پيغـــام درتـــه د اوښـــکو درکـــړم
هغـــه مـــې يـــار تـــه رســـوې او كـــه نـــه؟

وختـــه بلـــد شـــوم لـــه غمونـــو ســـره
پـــه مـــا دې زور نـــور ازمـــوې او كـــه نـــه

هوســـه! تـــش خـــو دې كـــړ زړه پـــر كاغـــذ
نـــور دې غـــزل اوس ختمـــوې او كـــه نـــه.

ملوک هوس

۱۳۲۲ل کال

د محبت کلی

د ښکلا ګل دې د کمڅو په څوکو
د هر عاشق په زړه داغونه وهي

د حسن تېغ دې د مین په زړګي
څرخي راڅرخي او ټپونه کاږي

د ناز چاړه دې هوسېږي دې ته
چې مې د زړه پردې سوری، سوری کړي

تور لونګین دې د سينې په دښته
په اوږدو لارو کې کاروان ځغلوي

ځان رسوي د محبت کلي ته
چې ورته يوسي د خوښيو زيری.

ملوک هوس
۱۳۶۶ل کال

د ارمان غېږه

باداره پرې مې ږده چې مړ شم د ارمان په غېږ کې
لکه بېوسه يو انسان د بل انسان په غېږ کې

د سرو ګلونو په موسم کې راته ګوره خدايه
زه لکه ژېړه پاڼه پروت يم د خزان په غېږ کې

سترې فکرونه په ځانګو کې د حسرت ځنګوم
لکه چې کونډه ځنګوي خپل يتيمان په غېږ کې

د ژوندانه فلسفه څه ده دا و چاته معلوم
په دغه باب کې حقيقت پټ د زبان په غېږ کې

د لېوني غونډې همېش و وخت ته ژاړي څه له
د وخت خوړلي نه جوړېږي د لقمان په غېږ کې

زما همدغسې مسکن او منزل نه دی معلوم
لکه حالات چې خوري څپې تل د خفګان په غېږ کې

ګومان کول که ناروا دي خو عالمه دلته
فکر ټالونه خوري اکثره د ګومان په غېږ کې

لکه توپان چې سیمه رنګه کړي سېلاب راولي
داسې مې اوښکې نن ورغړي د چشمان په غېږ کې

هېڅ رحماني نظر چې خدایه په شهزاد ونه کړې
ښه دی چې ګرځي لېونی ستا د جهان په غېږ کې.

فیض محمد شهزاد

غزل

د زړه په سر سودا خو ما پرېښوده
اشنا که تا راته رښتيا پرېښوده

خود به ځنګېږي د غرور په نيلو
ما د تورتم په سر رڼا پرېښوده

د اميد ګل راته اغزي اغزي شو
سلګو د اوښکو مې ژړا پرېښوده

ملامت نه يم سري لمبې دي اشنا
د خاطرو لمنه تا پرېښوده

ظاهر غلط شو ستا په ښکلې موسکا
دې فيصلې ته يې دنيا پرېښوده.

ظاهر شاه، ظاهر
۲/۱۱/۱۳۶۲

غزل

راپورې بلې سرې لمبې شي چې ځې
د امیدو ډېوې مې مړې شي چې ځې

خپل لېوني زړګي ته څه ووایم
ستا نه یې ډېرې شان ګیلې شي چې ځې

د بېلتانه په هر رغبېږې کله
د غم شېبې راته نږدې شي چې ځې

جرګه د خیال مې چاته ولېږمه
چور مې دهیلو قافلې شي چې ځې

ظاهر تنها دجنون کلي کې شو
په اوښکو سرو یې سترګې سرې شي چې ځې.

ظاهر شاه، ظاهر
۱۵/۱۰/۱۳۶۲

سوې سواره

نور نو کروندې ته د ګودر له لارې نه ځمه
بیا به د کوټې په ملا کې ستا سترګو ته نه ګورم
په مړاوي غلچکي نظر

نور به دې نامه سره په شونډو کې
مړاوې موسکا نه راځي
پرېږده د غنمو درمند وسوځي
پرېږده چې د ګلو دلۍ اور واخلي
پرېږده چې ړېران شي د ارمان کلي

پرېږده د ځېرېو ځنګل وسوځي
چې سوې
خوله مې خاورې کړي!
دلته يوه دنګه ځېړۍ ونړېده
خاورې شوه
مځکو ته مې مه راځه
سوې سواره ده وږي نه شته دي
سترګو ولې نه ژاړئ په مينې پسې؟

احمد تکل
۲۰/۲/۱۳۶۲

WWW.KHOST.AF

غزل

په زړه پر هار دی راله خوب نه راځي
خپه دا خوار دی راله خوب نه راځي

شېبې د شپو چې په راتلو شمېرمه
لرې یې شمار دی راله خوب نه راځي

طبیبه ستا د راتلو لارې څاري
روح مې بیمار دی راله خوب نه راځي

لارې پردې دي په هر لور چې ګورم
پرد پس نګار دی راله خوب نه راځي

د شپو تندي کې چې رڼا ښکارېږي
راروان یار دی راله خوب نه راځي.

فریده هوډ

غزل

وژنمــــه دې نــــن راتــــه اشــــنا ووې
مــــا وې زه منمــــه څــــه چــــې تــــا ووې

لــږ خــاطر بــه کــړې د رقیــب مــخ کــې تــه
ډېــــر پــــه احتــــرام مــــې ورتــــه دا ووې

عشــق کــې مــې مــرګ خــوښ پــه څــو څــو وار دی
ماتــــه کــــه یــــې تــــش دا پــــه ادا ووې

بـې تـا نـه مـې مـرګ د رب پـه کـار نـه دی
دروغ دي کـــه صـــنمه تــــا رښـــتیا ووې

دار بانــدې منصــور چـــې خپلـــه وخاتـــه
تـــا د امتحـــان ځنګـــه نـــن بیـــا ووې

اور تـــه د غـــرور چـــې عشـــق ورودانګـــل
عقـــل و حیـــران چـــې راځـــه مـــا ووې

خپـــل زړه کـــې دوکـــه او فریـــب نـــه لـــرم
ځکـــه مـــې الفـــاظ ســـاده صـــفا ووې

ودې ښـــود غـــزل اســـراره طـــرح کـــې
خیـــال دې د حمـــزه پـــه ملګرتیـــا ووې.

سرزمین اسرار

د ښایست اثر

چې ستړګې د یار ګورمه جامونه راپه یاد شي
و مخ ته یې نظر کړم سره ګلونه راپه یاد شي

د ستړګو په کتو یې زه بې خوده په نشه شم
چې شونډو ته یې ځیر شم سره لالونه راپه یاد شي
دا حسن دا ښکلا او دا جمال چې د یار ګورم
دا ښکلي پوښتني دا اسمانونه راپه یاد شي
دا توري زلفې ګورمه په څټ یې را اړولي
میدان د پاړوګرو کې مارونه راپه یاد شي

ښایسته دا دنګه ونه دې مثال د تنکۍ لښتې
اثر یې په ما زیات دی چې شعرونه راپه یاد شي.

ملالۍ ساپۍ

۱۳۲۴ل کال

توده مینه

کـه مینــه غــواړې د وطــن مینــه درنــه مینــه ده
تــر ډېـرو ښــکلو د وطـن مینـه ښایســته مینـه ده

دا هســې مینـه ده چـې هـېڅ یـې هېرولـی نـه شـم
زمــوږ د ګــران وطــن ســپېڅلې پښــتنه مینــه ده

د وطــن مینــه کــې وفــا ده ای پښــتونه وروره
ژر شــه وردانګــه دا د حــورو عجیبــه مینــه ده

پــه مینــه ســرور کــول دا د هــر مــین دنــده ده
د خپلــواکۍ ټینګــول زمــوږه دیرینــه مینــه ده

رب نه مې غوښتي چې په دې مینه کامیابه شمه
د ملالــۍ لــه جوشــه ډکــه دا تــوده مینــه ده.

ملالۍ ساپۍ

شهید ته

شهیده له سپېڅلي عقیدې نه دې ځارېږم
د ورو، ورو بچیانو له نارې نه دې ځارېږم
د غیرت په اور کې تاوې دې جذبې نه دې ځارېږم
په ګولیو بهېدلې وینې سرې نه دې ځارېږم

ما قسم کړی دی ستا په اسوېلیو
چې دښمن به دې هر ځای کې زه په دار کړم
د دوزخ د اور لمبو ته بې ګذار کړم
په نازک ټټر بی بل د اور انګار کړم

که مې نه کړې ډیوې ستا د ارمان بلې
بیا مې مه بوله پښتون، له پښتنو به نه یم
شال راپه سر دجنګو کړه له زلمو به نه یم.

فیض محمد تصور
۱۳٦۵ل کال

د وینو ویالې

د جنګ په اور کې سوزېدلای نه شم
نور نو د خلکو غم زغملای نه شم

اوښکې تویېږي بې بها د خلکو
دا مروارید ارزانولای نه شم
زړه مې چاودلی په غمونو کې دی
دا خوار زړګی زهیرولای نه شم
د ځوانو هیلو ځوانیمرګه ځوانان
په سره کفن کې ښخولای نه شم
بس بوره مور او ځوانه کونډه ناوې
د غم په تال کې زنګولای نه شم
نور د افغان په ښایسته وطن کې
ویالو د وینو ته کتلای نه شم

پرېږدئ افق د خوشبختۍ وځلي
د غمو پېټی په شا وړلای نه شم.

عطیه افق

امتحان

خیال یې و زړه ته تسلا راولي
مړو امیدو ته مسیحا راولي

مینې خو داسې چارې وکړې په ما
چې هر نفس ته نوم دا ستا راولي

پرېښوده د سترګو ننداره دې وکړم
د زړه تیارو ته مې رڼا راولي

وخت امتحان د مینې اخلي راځم
ځکه بېلتون راته بیا بیا راولي

پښتني اوښکې به جرګه کړم ورته
که مې یو ځل راته اشنا راولي.

عطیه افق

د کاڼو باران

وربښمين تارونه به د زلفو څه کړم
څيرې ګرېوان چې پرې ګنډلی نه شم

د خولې خبرې خو دې ډېرې وکړې
خو په عمل کې څه ليدلی نه شم
دا خپل لاسونه به مړوند کې غوڅ کړم
چې د قصاب زړه پرې راکښلی نه شم
رنګ ته مې وګوره په خپله پوه شه
حال د زړګي درته ويلی نه شم
هسې مې سبزې په لمبو کې ولې
زه يو قوت يم ورکېدلی نه شم

وخت دې باران د کاڼو وکړي پر ما
زه يې پښو ته تيتېدلی نه شم.

امان الله غلجی
۱۳۶۴ل کال

غزل

محفل کې شول د سیمې عاشقان لمبه لمبه
په شمع چې شي څنګه پتنګان لمبه لمبه

ښایست دې د سپوږمۍ غوندې ځلېږي په جهان
پرې ځکه شول د کلي هلکان لمبه لمبه

راځه چې یو تربله کړو د مینې دنیا جوړه
چې عشق باندې مو شي ټول غمازان لمبه لمبه

اوس بس کړه لږ خو پرېږده د جفا لمن دلبره
ستا حسن مې د زړه کړ ټول ارمان لمبه لمبه

تر څو به درته ناست زه عالم زېب یم په امید
خوښي مې ټوله کړله ستا هجران لمبه لمبه.

عالم زېب

کاږه کاته

پتنګـــه! عشـــق تـــه پـــه لمبـــو وګـــوره
شـــــمعې! ژړا تـــــه پـــــه نخـــــرو وګـــــوره

دلتـــه د نـــاز پـــه خوبـــو ســـر نـــه شـــې تـــه
د مینـــــې کـــــور تـــــه پـــــه درنـــــو وګـــــوره

کـــاږه کتـــل پـــه ســـترګو ونـــه کـــړې تـــه
لـــــیلا ښایســـــت تـــــه د ښـــــتو وګـــــوره

نظـــر د بـــدو پـــه زړه ځلـــه ســـاتې
دا هــــــديره د پښـــــــتنو وګـــــوره

لـري غيـرت پښـتون پـه سـر کـې همـېش
جېـــل تـــه روان پـــه زولنـــو وګـــوره

دلتـــه مېړانـــه د خوشـــال پرتـــه ده
دا لـــه غيـــرت ډکـــه زانګـــو وګـــوره

دا د پښــــتو د حســــن ډکـــه کـــلا
يـــو ځلـــې بيـــا پـــه تـــاريخو وګـــوره.

لعل پاچا

WWW.KHOST.AF

د هیلو کاروان

د سوي زړګي حال مې له تصوير نه وېوښته
نيمګړې ارزوګانې مې تقدير نه وېوښته

د هيلو کاروانونه مې منزل ته نه رسېږي
د اوښکو سېلابونه مې ضمير نه وېوښته

ما جوړ ورله امېل کړو مرغلرو نه د اوښکو
اشنا پروا ونه کړه دې تقصير نه وېوښته

تنکۍ هیله د زړه نه مې په شونډو کې سلګۍ شوه
سلګۍ بېرته ستنه شوه دې تاثیر نه وپوښته

د سترګو په ګرداب کې مې د وینو جوړ ډنډونه
دنیا په کې غرقېږي اوس تدبیر نه وپوښته

د خیال نیله یې ونښته د زلفو په ولول کې
خلاصی یې ترېنه نه شته له زنځیر نه وپوښته

د یار په غېږ کې خوښ دی هیله من د وصال تږی
هجران ځپلې سترګې له شوګیر نه وپوښته.

محمد قاسم هیله من
۱۸/۱۰/۱۳۶۵

WWW.KHOST.AF

د هیلو غوټۍ

هلته د دنګو پر تمناکو غرونو
لویې ورشو او زرغونې لمن کې
د ګڼو ونو
د تریخ سیوري لاندې
یوه هسکه کېږدۍ
د ازادۍ او خپلواکۍ په وړانګو
لکه د لمر داسې روښانه ښکاري...
یوه سپوږمۍ د کېږدۍ خوا کې ناسته
سترګې (یې) په لوړو څوکو
د لویو غرو لګېږي
ورته ناپایه دښته
د لمر په وړانګو ښکلې
ځپه ځپه ښکارېږي

او لکه:
تانده غوټکه
د پسرلي په موسم
ورو ورو غوړېږي
او بیا ټوله ګل شي...
داسې د پېغلې په ماشوم زړګي کې
یوه د هیلو غوټۍ
د غوړېدو په خاطر
سر راوباسي له ګرېوانه وايي:
کاشکې ما هم د یو ناپایه دریاب
د قهرجنو څپو
ماتې کښتۍ ته د ساحل په هیله
لار ښوولای!

محمد قاسم هیله من

ای هېواده!

ای هېـــواده زه پــر تـــا بانـــدې مـــين يـــم
ستـا پــه مينــه کــې د زړه پــه سـر خــوږمن يـم

ستـا ښـادي زمـا ښـادي ده غـم مـې غـم دی
ســـتا د مينـــې پـــه اور ســـوی لـــوغړن يـــم

لاڦـــې نـــه وهـــم واقعيـــت درتـــه وايـــم
ستـا پـه سـر زه تېـر لـه خپـل سرمال او تـن يـم

لـــه امـــو تـــر ســـمندره زمـــا کـــور يـــې
ســتا د عشــق پـه اور کبـاب پـه ټـول بـدن يـم

ستا له مینې په هېڅکله منکر نه شم
زړور یم داسې نه ده چې ډارن یم

عقیده مې ده کامله په دې پوه یم
چې زه ستا په هر دښمن باندې سوبمن یم

ستا له هر رښتیني دوست سره دوست اوسم
ستا له هر وحشي دښمن سره دښمن یم

په یو لاس کې مې قلم بل کې مې توره
ښه هرچا وته څرګند پرون او نن یم

ته مې ساه یې ته مې ژوند ته مې وجود یې
ستا په لار کې باعزته او پتمن یم

له هغې لارې چې ته پرې زرغونېږې
وابه نه وړمه هم تل به په رفتن یم.

لاهور ټکر

پښتني حیا

اوس چې مې په زړه کې اند ېښنې راځي
وایي چې جانان سبا دلې راځي

لارې به جارو په خپل ښو کړمه
ګوره چې د ورځې که د شپې راځي

بیا به پخوانۍ مینه تازه کړمه
خیر که مې حیا د پښتنې راځي

راشه که راځې ته د زړه کور ته مې
کور کې د زړګي مې ولولې راځي

ستا په انتظار کې زه رڼا یمه
اوښکې مې په سترګو کې رڼې راځي.

شفیقه رڼا
۳/۱۰/۱۳۶۵

نرګسي لېمه

دا ستا د نظر یاد مې په خیالونو کې راناځي
هوس مې د زړګي په پیوندونو کې راناځي

د هجر توره شپه کې د وصال شمع لګېږي
پتنګ له ډېره شوقه غورځنګونو کې راناځي
حیا د پښتنې ده چې پلو ونیسي مخ ته
رخسار یې د حیا په سروګلونو کې راناځي
د سترګو په نګاه باندې دې زړه زما زخمي کړ
هر زخم د زړګي مې خنجرونو کې راناځي
خزان د بېلتانه مې د خوښۍ پسرلی یوړ
نرګس غوندې لیمه په بارانونو کې راناځي
رڼا شوله ځپه ځپه د مینې سمندر کې
د عشق هره ځپه یې په موجونو کې راناځي.

شفیقه رڼا

کتل

ستا په یاد کې یاره عالمونه هېرومه
د زړه په درد او غم کې پرهارونه هېرومه

په وخت د سحرګاه باندې شبنم په ګلو پرېوزي
ارمان د وصل را چې خپل دردونه هېرومه
د زړه مرغۍ مې والوته اسمان ته بې وزره
دیدن سره د یار دا پروازونه هېرومه
ته ګل د بیابان شولې و هرې خواته خاندې
د ګل په دې خندا کې ستا غمونه هېرومه
د مینې ګل خزان شو د ظالم بېلتون له لاسه
خزان ته د هر ګل مې خپل اهونه هېرومه

دا ستا کتل مې یاره ټول وجود راته لمبه کړ
رڼا ته د لمبې مې خپل اورونه هېرومه.

شفیقه رڼا

آه

د اسمان په مخ دا آه دی که زړګی دی پاره شوی
دا شفق دی په اسمان کې په وینو دی لړلی

یا اثر دی پاتې شوی د مظلوم شهید د وینو
یا لمن د کوم خونخوار ده که فریاد دی راوتلی

یا غوغا ده د مظلومو د اسمان سترګې سرې شوي
یا نګاري مخ سور کړی که عاشق یې دی وژلی

یا د پېغلې پښتنې مخ له حیا خخه سور شوی
یا یې سور سالو په سر دی که پلو یې دی نیولی

د اسمان لمنه سره ده که شین شوی لاله ګل دی
یا یې ټیک پر تندي ایښی که مین په زړه داغلی.

شفیقه رڼا

ازمون

عقــل مــې د عشــق پــه تکــل اور کــې پــه لمبــو رغــړي
مینــه مــې خــوږلن کــې پــه انګــار او پــه ایــرو رغــړي

نــن راتــه پــه ســترګو کــې لمبــه د قهــر تــاوه کــړه
هیلــه مــې لــه دې هــم د ســکروټو پــه ســرو رغــړي
څــومره د امیــد پــه مینــه نــازي مــې ګوګــل کــې زړه
عشــق بانــدې پــه مــالګو کــې پــه خپلــو پرهــرو رغــړي
چــا د اور پــه ســترګو کــې لیــدلې د اوبــو مینــه؟
عقــل بــې احســاس دی پــه لمــن کــې د پــردو رغــړي
بیــا نــازکو نرمــو لــه ازمــون نــه پښــې وکښــلې
مــوږه متکــورو ســره چېرتــه پــه اغــزو رغــړي

ښــکل بــه مــې امیــد کــړي د ســره حســن اننګــي پــه عشــق
څکــه چــې نــن وخــت ورتــه پــه پښــو کــې پــه توبــو رغــړي.

اسمعیل

د ماضي خندا

د آه پــــه تـــاو عشـــق لېـــوني وخنـــدل
شـــونډو د ګـــل کـــې چـــې اغـــزي وخنـــدل

عقـــل بـــه ونـــاخي احســـاس تـــه خجـــل
حســـن د غـــم کـــې کـــه ښـــادي وخنـــدل

دود شــــو تکـــــل د اســـــوېليو پـــــه اور
ورتـــــه پرهــــر زړه ارمــــاني وخنـــــدل

د ګــــل خنـــــدا يـــــې پـــــه لمبــــو ونيــــوه
ســــيلۍ پـــــه مينــــه د ســــپرلي وخنــــدل

نــــور د ســــبا د حســــن شــــونډې مښـــي
پـــه تونـــد شـــمال بانـــدې ماضـــي وخنـــدل.

اسمعيل
۲۰/۲/۱۳۲۲

د اوښکو جنازې

پـر سـوي مـخ مـې دي روانـې سلسـلې د اوښـکو
راتــه خنــد ېږه او کــوه مــې تماشــې د اوښــکو

چـا مـې پـر شـونډو د خنـدا د څپـې ځـل ونـه لیـد
عشــقه ګــرم نــه یمــه راغلــې مرحلــې د اوښــکو

د کـوم احسـاس لـه خـولې نـه وځـي د زګېرويـو کتـار
چې د شعر سترګو نه مې خوشې دي ويـالې د اوښـکو

څـــومره د مکـــر تخيـــل تـــه کښـــته شـــوی نـــرم؟
پــه نــوم د ميــو راتــه مــخ کــې ږدي پيــالې د اوښــکو

دا بــه تصــوير د چــا د ويــر وي انځــور کــړی قلــم
ځکــه يــې نــوکې نــه تــويېږي ترانــې د اوښــکو

څنګــه بــه ګــاتې متهکــور نــه شــي د ســترګو زمــا
چې شپه او ورځ ترېنه تاوېږي سرې لمبې د اوښکو

شـي بـه کـړې د يـار مغـرورې سـترګې عقلـه کـه نـه؟
چــې ورتــه يوســم ســترې شــوې اند ېښــنې د اوښــکو

ســتا د لــذت نــاظر دې ســېزي د عشــق هيلــه زمــا
اخــر بــه وړم د خنــدا کــټ کــې جنــازې د اوښــکو.

اسمعيل
۲/۲/۱۳۶۲

WWW.KHOST.AF

متهکور

زه د ارمان لپاره
لکه د جوارو دانه
د اور بټۍ کې
د ازمون په ګوتو
په مینه مینه
په اور واوښتم راواوښتلم
خو د لمبو له تاوه
سپینه پولۍ نه شولم
او د خوږې مینې د عشق له زوره
د اور لمبو کې
متهکور پاتې شوم.

اسمعیل
۲۷/۱۲/۱۳۶۵

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی پر ۱۳۴۲ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ د نیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.
لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لیسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړې لیسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پای ته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د ((پوهندوی)) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او ((شمشاد)) مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیاد جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول. استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان

د جمهوري رياست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لويو جنګسالارانو او ځينو تنظيمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زيات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو(UNAMA) استاد يون ته وړانديز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده درو سپارو، خو استاد يون ونه منله او خپلې استادۍ ته يې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته يې د ځينو ملګرو په زيات ټينګار او غوښتنه، د جمهوري رياست د ملي امنيت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د رياست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد يون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده يې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد يون د خپلواک ليکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنيز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راديويي او ټلويزيوني مرکو کې يې د واقعيتونو او حقايقو د څرګندېيان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نيولی دی. که څه هم ډېر خلک د يون ليکنې، مرکې او نظريات خوښوي، خو يو شمېر داسې خلک هم شته، چې د يون سرسختي مخالفين دي. د هغه ملي او ګټورو نظرياتو ته هم غلط رنګ او تعبير ورکوي، دا ډول

اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس دمشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اینبودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی،په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو

«دافغانســتان د کلتـوري ودې ټـولنې» او«د پښــتني فرهنـګ د ودې پراختيـا ټولنې» د همکـار پـه توګـه د بېلابېلـو ليکوالـو پـه لسـګونو اثـار، ايـډيټ او چـاپ کـړي دي. دغـه راز يـې پـه سـلګونو کورنيـو مشاعرو، ادبي غونډو او سيمينارونو کې ونډه اخيستې ده، خپله يې هم په لسګونو مشاعرې،سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په يو زيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسـونو کې يې په ښـه ډول د خپـل هېـواد استازي کـړې ده. دلتـه بـه يې د اثـارو يادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې

کتاب نوم	خرنګوالی	چاپکال
• مټکور	لومړی شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دويمه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې

کتاب نوم	خرنګوالی	چاپکال
• هيلې	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• نيمګړي ارمانونه	د حيران شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د نازو انا ياد	د سيمينار د ليکنو ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کليات	داستاد الفت نثرونه	درېيم ۱۳۸۷
• سيندونه هم مري	د اسحق ننګيال شعري منتخبات	دويم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  د پوهنوال روستارتره کي اثر — دویم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر — دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر — دویم ۱۳۸۷

د- یونلیکنې

- د اماراتو سفر — د اماراتو یونلیک — دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی — د اروپا یونلیک — لومړی ۱۳۸۷
- دپنټاګون ترڅنډو — د امریکا یونلیک — لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې

- د محمدګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه — دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری — دویم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود — دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه — دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت — شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل — دویم ۱۳۸۷
- سا ینسي پرمختیاوې — دویم ۱۳۸۷
- بېړنۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي — دویم ۱۳۸۷
- اند یال خوشال — لومړی ۱۳۸۷
- هیله د خپلو سریزو په لمن کې — لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري یون — لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر — لومړی ۱۳۸۷

- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په وږمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سیاسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد یون ته د پر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته د نور زغم او اوسپلې هیله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل- افغانستان

WWW.KHOST.AF

HiLe

(Hoops)

The collection of young poets poems

Collected
By:
M. Ismael yoon

WWW.KHOST.AF

ISBN 978-9936-500-00-6

د خپرونو لړ: (۱)